

معرفی تنوع گونه ای منطقه ی بزمان به عنوان پتانسیل های گردشگری طبیعی مکران

غلامرضا نوری^۱، سمانه سارانی^۲

^۱استادیار دانشکده جغرافیا و برنامه ریزی محیطی دانشگاه سیستان و بلوچستان

^۲دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی توریسم دانشگاه سیستان و بلوچستان

چکیده

اکوتوریسم یا بوم گردشگری یا بوم گردی ، در واقع گونه ای از گردشگری است که در آن گردشگران برای دیدار از مناطق طبیعی بکر و دست نخورده و کمتر شناخته شده سفر می کنند و سفر مسئولانه ایست که از محیط طبیعی محافظت می کند و سلامت و رفاه مردم محلی را بهبود می بخشد . در همین راستا منطقه شکار ممنوع بزمان با مساحت ۳۰ هزار هکتار در محدوده جغرافیایی ۵۹/۴۵ تا ۶۰/۰۹ طول شرقی ، ۲۷/۳۶ تا ۲۸/۰۵ عرض شمالی ، در جنوب غربی استان سیستان و بلوچستان ، شمال غرب ایرانشهر و شرق حوزه جازموریان و شمال دریای مکران گسترده شده است و دارای قابلیت های ناشناخته ای است که این مقاله درصدد معرفی آنهاست. مطالعات دقیق نشان می دهد که بزمان با اینکه تنها ۰/۱۰۱ مساحت استان را در بر می گیرد ولی ۵۰٪ گونه های پستاندار، ۳۰٪ پرندگان استان و حدود ۳۵٪ خزندگان استان را در خود جای داده است و به دلیل نزدیکی به جازموریان و منابع آب مناسب توریسم کشاورزی نیز از دیگر توانمندیهای منطقه مطالعاتی محسوب می شود. لذا انتظار می رود نتایج این تحقیق در قالب دستاوردهای علمی و با مدیریت صحیح پتانسیل های حیات وحش این منطقه (که دارای تنوع فون و فلور، قله ی آتش فشانی ، چشمه آب گرم و کشاورزی درخور و... می باشد) توسط دست اندرکاران نه تنها موجب جذب گردشگر و رونق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی منطقه گردد، بلکه با حفاظت و بهره برداری درست از فون و فلور و جاذبه های ژئوتوریستی آن موجب جذب در آمد هنگفتی به سمت این خطه از سواحل مکران گردد.

کلمات کلیدی: اکوتوریسم ، فون و فلور ، تنوع گونه ای، رونق اقتصادی، GIS ، بزمان

مقدمه :

اصلی ترین فعالیت اکوتوریسم بر پایه ی طبیعت زنده می باشد که بنا به تعریف سفری است مسئولانه به مناطقی طبیعی که حافظ محیط زیست بوده و باعث بهبود کیفیت زندگی مردم محلی گردد. طبیعت گردی حداقل آسیب را به طبیعت و فرهنگ منطقه وارد می کند.

به تعریفی دیگر، اکوتوریسم یا بوم گردشگری نوعی از گردشگری است که ریشه های آن به طبیعت و محیط های باز گسترش یافته است. نخستین مسافرانی که حدود نیم قرن پیش سرنگیتی در آفریقا را بازدید کردند، و یا ماجراجویانی که در هیمالیا کوهپیمایی کردند را می توان نخستین اکوتوریست ها برشمرد.

انجمن بین المللی اکوتوریسم (TIES) نیز در تعریف اکوتوریسم می گوید: «بوم گردشگری سفری مسئولانه به مناطق طبیعی است که در آن محیط زیست حفظ و بر رفاه مردم محلی تأکید شود.»

پیرامون واژه اکوتوریسم و سابقه کاربرد آن اظهارنظرهای متفاوتی صورت گرفته است. برخی صاحب نظران سابقه ی کاربرد چنین واژه ای را در اواخر دهه ۱۹۸۰ ذکر کرده اند. اما در تمام متون مرتبط Ceballos-Lascrain به عنوان نخستین کسی آمده است که این واژه را به کار برده است. برابر تعریف او، بوم گردشگری مسافرتی است که به منظور مطالعه، تحسین، ستایش و کسب لذت از سیمای طبیعی و مشاهده گیاهان و جانوران و آشنایی با ویژگی های فرهنگی جوامع محلی در گذشته و حال صورت می گیرد. برخی سابقه اکوتوریسم را به زمانی دورتر و به Hetzer نسبت می دهند. و معتقدند که او این واژه را در دهه ۱۹۶۰ برای تشریح روابط متقابل گردشگری، محیط زیست و ویژگی های فرهنگی، استفاده کرده است. به اعتقاد Hetzer، مفهوم بوم گردشگری در واکنش به رویه های نامناسب و منفی توسعه و نادیده گرفتن ملاحظات زیست محیطی، شکل گرفته است. و سابقه آن به اواخر دهه ۶۰، یعنی زمانی که کارشناسان نسبت به برداشت بی رویه از منابع نگران بودند، باز می گردد.

به لحاظ تأثیر بالقوه زیادی که اکوتوریسم در زمینه محافظت از محیط طبیعی و در اقتصاد بسیاری از کشورها دارد، سازمان ملل متحد تصمیم گرفت که سال ۲۰۰۲ میلادی را به عنوان سال بین المللی اکوتوریسم اعلام کند و کمیسیون توسعه پایدار این سازمان (UNEP) و سازمان جهانی گردشگری را موظف به انجام فعالیت هایی در این سال ساخت. هدف از این کار، مرور مجدد تجربیات گذشته در زمینه بوم گردشگری، تشخیص و ترویج انواع اکوتوریسم که در آن ها از اکوسیستم های در معرض خطر حفاظت می شود، تقسیم فواید حاصل از فعالیت ها با جوامع محلی و احترام به فرهنگ های بومی است.

طبق برآورد سازمان جهانی کشاورزی نیز، رشد بوم گردشگری در دهه حاضر ۱۰ تا ۳۰ درصد خواهد بود. در وضع موجود شمار طبیعت گردان ۷ درصد کل مسافران جهان است که پیش بینی می شود در دهه آینده به ۲۰ درصد برسد. بنابراین اکوتوریسم از آینده ای پررونق و درخشان برخوردار است که موجب مزایایی فراوانی برای جهانیان خواهد شد.

موقعیت جغرافیایی و روش تحقیق:

نام انگلیسی: Bazman protected area و نام فارسی: منطقه حفاظت شده بزمان
استان سیستان و بلوچستان با مساحت ۱۸۷۵۰۲ کیلومتر مربع از نظر جغرافیایی بین ۲۵ درجه و ۳ دقیقه تا ۳۱ درجه و ۲۷ دقیقه عرض شمالی و ۵۸ درجه و ۵۰ دقیقه تا ۶۳ درجه و ۲۱ دقیقه طول شرقی قرار گرفته است. این استان با داشتن ۱۱۰۰ کیلومتر مرز خشکی و ۳۰۰ کیلومتر مرز آبی با کشور افغانستان و پاکستان و استان های خراسان جنوبی، کرمان و هرمزگان و دریای عمان هم جوار می باشد (نوری و همکاران، ۱۳۸۷).
منطقه شکار ممنوع بزمان با وسعت ۳۰۰۰۰۰ هکتار در ۶۰/۰۲ طول شرقی و ۲۸/۰۵ عرض شمالی در استان سیستان و بلوچستان، شهرستان ایرانشهر، شهر بزمان، جاده ایرانشهر- بمپور از تقسیمات کشوری واقع گردیده است (شکل شماره ۱). حد اکثر ارتفاع از سطح دریا ۳۵۰۳ و حد اقل آن ۵۵۰ متر می باشد. از نظر توپوگرافی بیشترین درصد منطقه کوهستانی است. این منطقه دارای کوهی نسبتاً مرتفع (۳۴۹۷ متر) با دره های آب شیرین و پوشش گیاهی نسبتاً مناسب است

شکل شماره ۱: موقعیت منطقه مطالعاتی در کشور

تاریخچه و سوابق حفاظتی منطقه:

منطقه شکار ممنوع بزمان با مساحت ۳۰۰۰۰۰ هکتار در جنوب غربی استان سیستان و بلوچستان، شمال غرب ایرانشهر و شرق حوزه جازموریان قرار گرفته است و از نظر پوشش گیاهی جزء فلور ایرانی و تورانی است. این عرصه طبیعی در سال ۱۳۷۴ توسط سازمان حفاظت محیط زیست تحت عنوان منطقه حفاظت شده اعلام گردید.

اهمیت این منطقه از لحاظ اکولوژیکی، ویژگی های خاص سرزمین و پوشش گیاهی ویژه ای است که در اشکوبهای تحتانی و فوقانی منطقه بر حسب ارتفاع منطقه وجود دارد. بطوریکه اکثر گونه های گیاهی فلور ایرانی و تورانی را می توان در آن مشاهده کرد. در سالهای ۱۳۵۸-۱۳۵۷ این منطقه به دلیل شرایط امنیتی، از لیست مناطق ۴ گانه تحت حفاظت محیط زیست خارج شد و پس از آن بدلیل فقدان مدیریت مناطق ۴ گانه تحت تاثیر شکار بی رویه، ورود جمعیت انسانی تصرف اراضی جهت کشاورزی و ورود دام و چرای سنگین احشام، عمده زیست گاه های گیاهی و جانوری خود را از دست داد.

مجدداً از سال ۱۳۷۴ این منطقه به عنوان منطقه شکار ممنوع از طریق شورای عالی حفاظت محیط زیست مورد توجه قرار گرفت و طی دو دوره ۴ ساله تحت برنامه های مدیریتی اداره حفاظت محیط زیست ایرانشهر قرار گرفت (نوری صادق، ۱۳۸۵)

روش تحقیق:

در این مطالعه علاوه بر استفاده اسنادی از مجموع اطلاعات موجود در اداره کل حفاظت محیط زیست استان سیستان و بلوچستان، سازمان آب منطقه ای، سازمان جهاد کشاورزی، اداره محیط زیست ایرانشهر و ادارات مرتبط دیگر و استفاده از عکسهای هوایی و ماهواره ای، مشاهدات میدانی و جمع آوری نمونه، تهیه عکس زمینی از سیمای عمومی منطقه مطالعاتی، جهت تکمیل اطلاعات فراتر از شرح خدمات از نرم افزار GIS نیز استفاده شد و کلیه نقشه های مورد نیاز به کمک ILWISS به مقیاس ۱:۲۵۰۰۰۰ ترسیم شده اند.
پتانسیل ها، استعدادها، تواناییها و فرصتهای زیست محیطی این منطقه:

بزمان از تنوع ارزشهای زیست محیطی برخوردار است که از سیمای طبیعی آن (land scap) گرفته تا تنوع حیات وحش مهره دار و بی مهرگان و گونه های گیاهی و فرصت های استثنایی همچون وجود قله آتشفشانی بزمان که همه این مجموعه فرصت های رویکرد جدید به محیط زیست و بوم گردی را جلوی پای انسان قرار داده است و از این طریق میتواند در آمدهای هنگفتی را از طریق اطلاع رسانی درست و کنترل و نظارت ، برای منطقه به ارمغان آورد . همچنین با مدیریت درست نه تنها رونق اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی منطقه را موجب شده بلکه احیاء و بازسازی ذخائر ژنتیکی فون و فلور منطقه را از این آشتی کنان انسان و طبیعت فراهم کرد .

پتانسیل های منطقه بزمان به شرح زیر میباشد :

۱- توان منطقه بزمان برای کاربری جنگلداری

۲- توان منطقه بزمان برای احیاء پوشش گیاهی مناسب حیات وحش و احتمالاً حاشیه نشینان

۳- توان منطقه بزمان برای توریسم و اکوتوریسم

فرصت تحقیقاتی و پژوهشی:

با توجه به سیمای حیات وحش (فون و فلور) و تنوع قابل قبول آن و وجود گونه های گیاهی و جانوری گسترده و کمیاب فرصتی را برای محققین و پژوهشگران داخلی و خارجی میتواند فراهم کند و تقریباً "هم مرزی با استان کرمان و دریاچه جازموریان موجب بوجود آمدن نقش ECOTON منطقه شده است و از سویی بین دو رویگاه خلیج عمانی و ایران تورانی قرار گرفته است و در فاصله نه چندان دور از منطقه مطالعاتی آب و هوای گرمسیری یا بیوم نیمه گرمسیری گسترده شده است که یقیناً" فرصت های خوبی را برای محققین می تواند ایجاد کند که در این زمینه مطالعات بیشتری نیازمند است

یافته های تحقیق:

تنوع زیست محیطی:

وجود ۷۰ گونه گیاهی، ۱۶۴ گونه پرنده، ۵۴ گونه خزنده، ۱۵ گونه پستاندار و ۷ گونه دوزیست پتانسیلی برای مطالعات بسیار جدی و لازم در بحث جمعیت شناسی و کنترل عوامل تهدید کننده و افزایش رقابت های زیست محیطی در منطقه را میطلبد . این در حالی است که طبق مدلهای هواشناسی منطقه بزمان در طبقه بیابانی یا فرا خشک قرار میگیرد . عبارتی هر چه شرایط زیستگاهی از نظر عوامل اکولوژیک غیر زیستی (Biotope) سخت تر میشود جذابیت مطالعات اکولوژیکی ، جغرافیای زیست محیطی ، بیولوژیکی ، فیزیولوژیکی و رفتار شناسی و سازگاری با ساز و کارهای منطقه بیشتر میشود و امروزه افراد بسیاری در جهان هستند که خود را وقف اینگونه مطالعات جهت کشف بخشی از اسرار طبیعت نموده اند . و این منطقه به دلیل تنوع بسیار خوب زیست محیطی از اینچنین ارزشی برخوردار است .

محیط زیست بیولوژیکی :

انواع جوامع گیاهی و تراکم گونه ها: پوشش گیاهی این ناحیه جزء فلور ایران تورانی محسوب شده و گونه های مهم مراتع استپی از قبیل درمنه ، بادام و بنه در این قسمت جزء گونه های غالب محسوب میشوند .

جاذبه های اکوتوریستی (بوم گردی) منطقه :

بوم گردی کم هزینه ترین نوع گردشگری است و د واقع علاقه مندان به طبیعت و گونه های وحشی (اعم از گیاهی و جانوری) برای دیدن و مطالعه آن ها به زیست گاه مربوط مراجعه کرده و همچون تفرج گسترده با کمترین امکانات و کمترین تاثیر منفی از نظر آبنیها در منطقه اسکان میابند . همچنین بر طبق مطالعات انجام شده بوم گردی خیلی بیشتر از گردشگری به زمان نیاز دارد ، گا ها ۵ الی ۱۰ برابر گردشگری و رضایت مندی بوم گردان نیز بیشتر می باشد و در تکرار سفر ها به همان منطقه قبلی نیز در بوم گردی بیشتر است به همین دلیل کشورهایی که دارای جاذبه های بوم گردی و تنوع اکوسیستم ها می باشند ، تلاش دارند فست های بوم گردی و در آمد های آن را متوجه خود سازند .

با این مختصر توضیح ملاحظه می شود با ادله زیر منطقه بزمان به دلیل دارا بودن حدود ۳۵٪ گونه های جانوری ایران بخصوص خزندگان که کمتر مورد مطالعه قرار گرفته اند در حالیکه بیشترین نقش را در تقویت یا تضعیف چرخه غذایی دارند علاوه بر شرایط خاص تنوع توپوگرافی می تواند منطقه خاصی برای این گونه فعالیت های انسانی باشد . که ضمن رونق اقتصادی اهالی محل در جهت حفظ و چگونگی احیای اکوسیستم های آسیب دیده هم می تواند موثر باشد . از جمله مهم ترین جاذبه های بوم گردی به قرار زیر است: .

کوه آتش فشانی بزمان :

آتشفشان نیمه فعال بزمان در ۱۱۵ کیلومتری شمال غربی ایرانشهر در ۱۲۰ کیلومتری غرب خاش در ارتفاع ۳۵۰۳ متری از سطح دریا در شمال و داخل منطقه شکار ممنوع واقع شده است. قطر دهانه بلند ترین قله به حدود ۵۰۰۰ متر می رسد. وجود چشمه های آب گرم و گاز های خروجی که سبب تغییر رنگ سنگها و توفهای موجود در قله شده آن را به عنوان یک آتشفشان نیمه فعال معرفی می کند. از نظر ژئو اکوتوریسم که امروزه در سراسر دنیا طرفداران بسیار زیادی دارد این قله خود می تواند منشاء بسیاری از تحولات اقتصادی شده و مدیریت پایدار منطقه را فراهم آورد.

غار کرمانچی:

شکل شماره ۲: نمایی از غار کرمانچی

این غار که در ارتفاعات شمال غرب بزمان در محور دره آهو و یک کیلومتری روستای کرمانچی با موقعیت ۲۵/۳ ۵۹/۴۹ طول جغرافیایی و ۵۲ ۵۲/۳ عرض جغرافیایی و ۲۸/۱۰ متر ارتفاع از سطح دریا قرار دارد (شکل شماره ۲). غار کرمانچی تحت تاثیر فعالیت های دوران زمین شناسی بوجود آمده است. کف آن سنگی و ماسه ای از نوع سنگ های دگرگونی است این غار زیستگاه مناسبی برای انواع خفاش بوده از ارزش علمی و تحقیقی برخوردار است و بدلیل قرار گرفتن در منطقه شکار ممنوع بزمان به عنوان یک جاذبه گردشگری قابل تعمق است

غار کربودار:

این غار در ارتفاعات شرق بزمان، و با فاصله ۱۲ کیلومتری از شهر بزمان و یک کیلومتری آبادی گربودار با موقعیت ۲۱/۶۶۰/۴۴ طول جغرافیایی و ۲۵/۱۲۷/۴۳ عرض جغرافیایی و با ارتفاع ۹۳۱ متر از سطح دریا قرار دارد. به صورت زیر زمینی بوده و شیب ملایم دارد پس از طی مسافتی حدود ۵۰ متری به محلی می رسیم که غار دارای دو دهلیز می باشد که کسی تا کنون داخل دهلیز نرفته است.

این غار هم به احتمال زیاد در اثر فعالیت های زمین شناسی به وجود آمد که در آن سنگ و ماسه های از نوع سنگهای دگرگونی مشاهده می گردد. بدنه غار پر از سنگهای دگرگونی با بافت غالب کوارتز و آهکی است. در این غار انواع خفاش زیست می کنند این غار در حاشیه منطقه شکار ممنوع بزمان به عنوان یک جاذبه طبیعت گردی و تفریحی قابل تعمق است. در نهایت برای بدست آوردن و جمع آوری اطلاعات بیشتر نیاز به تحقیق و بررسی و تجهیزات غار نوردی می باشد

بدنه غار پر از سنگهای دگرگونی با بافت غالب کوارتز و آهکی است. در این غار انواع خفاش زیست می کنند این غار در حاشیه منطقه شکار ممنوع بزمان به عنوان یک جاذبه طبیعت گردی و تفریحی قابل تعمق است. در نهایت برای بدست آوردن و جمع آوری اطلاعات بیشتر نیاز به تحقیق و بررسی و تجهیزات غار نوردی می باشد.

چشمه آب گرم مکسان:

این چشمه در فاصله ۱۱۰ کیلومتری شمال غرب ایرانشهر، ۳۵ کیلومتری جنوب بزمان و در داخل منطقه شکارممنوع بزمان واقع شده است. (شکل شماره ۳) درجه حرارت آب حدود ۴۶ درجه سانتی گراد بوده و همه ساله افراد بسیاری جهت درمان دردهای استخوانی و بیماری های پوستی از راه های دور و نزدیک به منظور استفاده از آن به منطقه وارد می شوند.

شکل شماره ۳: نمایی از چشمه آبگرم مکسان

چشمه آبگرم بزمان : این چشمه در ۳۵ کیلومتری جاده بزمان - دلگان واقع شده است درجه حرارت در تمام فصول سال ۳۶ درجه سانتی گراد است از آب این چشمه برای درمان ناراحتی پوستی و التیام زخم ها استفاده می شود

پوشش گیاهی:

حدود ۵,۳ درصد از مساحت استان را جنگلهای گرمسیری تنک و خیلی تنک در بر می گیرد که به دو رویشگاه مجزا تقسیم می شوند.

۱- رویشگاه ایران - تورانی:

شامل شهرستان های زابل، زاهدان، خاش و بخشی از سوران است. کوه تفتان و ارتفاعات کوه بزمان از جمله پدیده های طبیعی استان هستند که سبب تغییرات میکرو کليماتیک در منطقه شده و از دشت تا انتهای قله شرایط کليماتولوژی مختلفی را در بر می گیرد بویژه ارتفاعات تفتان پوشیده از جنگلهای بنه و بادام کوهی و ارتفاعات سراوان حاوی جنگلهای زیتون وحشی می باشد مهمترین گونه های این منطقه عبارتند از: بادام کوهی، بنه، تاغ، گز و اسکنبیل

۲- رویشگاه خلیج-عمانی:

شامل شهرستان های ایران شهر، نیک شهر و چابهار است. از مهمترین گونه های جنگلی در این منطقه می توان: کهور ایرانی، کلیر، چگرد، چش، توج، کنار، استبرق، شیشم (در حال انقراض) داز و گز روغنی را نام برد

انواع جوامع گیاهی و تراکم گونه ها:

بررسی و مشاهدات صحرائی در منطقه شکار ممنوع بزمان نماینگر این است که پوشش گیاهی این ناحیه جزء فلور ایران تورانی محسوب شده و گونه های مهم مراتع استپی از قبیل درمنه، بادام و بنه در این قسمت جزء گونه های غالب محسوب می شوند. منطقه مورد مطالعه دارای نواحی کوهستانی تپه ماهوری و دشت بوده و در اکثر نقاط پر عارضه و صعب العبور می باشد بطوریکه هر ناحیه فلور مخصوص به خود را داشته و پوشش گیاهی ها منطقه نشات گرفته از عوامل اکولوژیکی، توپوگرافی، اقلیم و خاک در نوسان و تغییر می باشد و باعث تشکیل تیپ های متنوع گیاهی گردیده که از تنوع زیاد و تراکم اندک برخوردار هستند

شکل شماره ۴: تصویری از پوشش گیاهی منطقه

طبق بررسی های میدانی ۶۸ گونه گیاهی متعلق به ۲۸ تیره و ۶۱ جنس با ارزش های گوناگون خوراکی، دارویی، حفاظتی و فرم های رویشی گوناگون از علفی تا درختی و گونه های یک ساله و چند ساله شناسایی شده است.

حیات وحش جانوری:

منطقه بزمان به دلیل تنوع اقلیمی و توپوگرافی یک سوم حیات وحش جانوری ایران را در خود جای داده است. به عبارتی با اینکه اکوسیستم بزمان به دلیل شرایط سخت اقلیمی شکننده می باشد ولی به دلیل وجود سه تیپ زیستی (کوهستانی، دشتی و تپه ماهوری) رشته کوه های متفاوت و صعب العبور در نزدیکی آن و.....موجب شده است بین سه منطقه ایران شهر کهنوج، جیرفت و شرق هرمزگان همچون اکوتون عمل کرده واز تنوع قابل قبولی بر خوردار باشد. در واقع منطقه مطالعاتی بزمان فرصتی را برای بسیاری از محققینی که تمایل دارند در حیات وحش جانوری کار کنند را فراهم آورده است. وجود گونه های حمایت شده و یا در معرض خطر انقراض از جمله خرس سیاه، جیرفتی، هوبره، با قرقره و..... اهمیت زیست محیطی منطقه را دو صد چندان نموده است و در صورت فراهم شدن امکانات اولیه مورد نیاز کارهای تحقیقاتی در حد تفرج گسترده میتواند سالانه میزبان دهها محقق و پژوهشگر جوان از سراسر دانشگاه های کشور باشد.

شکل شماره ۵: هوبره از گونه های منحصر بفرد منطقه و گونه حمایت شده

نتیجه گیری:

با توجه به قابلیت های بالقوه و بالفعل منطقه بزمان در شمال دریای مکران و نزدیکی آن به شهرستان ایرانشهر و مساحت اندک آن نسبت به کل استان که حدود ۰/۰۰۱٪ است، با توجه به یافته های تحقیق که از تنوع بالای گیاهی، جانوری، منظر های طبیعی بسیار جذاب از قبیل غارها، چشمه ها، رودخانه و نزدیکی به تالاب هامون جازموریان برخوردار می باشد این منطقه می تواند بخشی از اوقات فراغت گردشگران استان و حوزه دریای مکران را به خود اختصاص دهد، همچنین بدلیل نا شناخته ماندن تنوع گونه ای و جود جاذبه های طبیعی اشاره شده در آن با فراهم شدن امکانات اولیه موردنیاز گردشگری و اطلاع رسانی مناسب و فراهم کردن زیرساخت های کلیدی، هریک از این پتانسیل های اکوتوریسمی منطقه میتواند گروههای خاصی از گردشگران خارجی و داخلی را با توجه به علایق مختلفشان به خود جلب کند و شرایط توسعه پایدار و درخور توریسم را در منطقه فراهم نماید. نتایج این تحقیق در قالب دستاورد های علمی و با مدیریت صحیح پتانسیل های حیات وحش این منطقه (که دارای تنوع فون و فلور، قله ی آتش فشانی، چشمه آب گرم و کشاورزی درخور و... می باشد) توسط دست اندر کاران نه تنها موجب جذب گردشگر و رونق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی منطقه می گردد بلکه با حفاظت و بهره برداری درست از فون و فلور و جاذبه های ژئوتوریستی آن موجب جذب در آمد هنگفتی به سمت این خطه از سواحل مکران شده و فرصت های شغلی مناسبی را در پی خواهد داشت.

پیشنهادات:

- ارتقاء سطح منطقه به دلیل غنای جانوری و گیاهی از شکار ممنوع به سطح حفاظت شده همچون گذشته آن.
- اجرای طرحهای کنترل آثار سوء خشکسالی برای حفظ تنوع گونه ای منطقه
- اجرای سیاست توسعه پایدار و درخور از طریق حفظ اراضی و باغات و ارزش های زیست محیطی
- تنظیم راهبرد توریسم در منطقه با توجه به ویژگیها و محدودیت ها در زمینه توان اکوتوریستی آن
- تجهیز منطقه و محوطه تفریحی و تفرجگاهی به وسائل و تسهیلات اقامتی و پذیرایی و ایاب و ذهاب مناسب و درخور

منابع:

۱. اردکانی، محمدرضا، اکولوژی، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۷.
۲. اطلاعات دریافتی از اداره کل محیط زیست استان سیستان و بلوچستان.
۳. اطلاعات دریافتی از اداره حفاظت محیط زیست شهرستان ایرانشهر.
۴. ویژه نامه حفاظت محیط زیست ایرانشهر، روزنامه زاهدان، شماره ۸۵۵، ۱۳۸۵.
۵. سرحدی نسب، سمانه، بومری، فاطمه شناسنامه زیست محیطی منطقه شکار ممنوع بزمان، پایان نامه دوره کارشناسی، گروه محیط زیست، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه زابل، ۱۳۸۶.
۶. طرح مرتعداری، اداره کل منابع طبیعی استان س و ب، ۱۳۸۴.
۷. نوری صادق، غلامرضا، آشنایی بامنطقه شکار ممنوع بزمان، ویژه نامه حفاظت محیط زیست ایرانشهر، شماره ۲، صفحه ۸، ۱۳۸۵.
۸. نوری، غلامرضا. شهریاری، علیرضا، اربابی، طیبه. سرحدی نسب، سمانه، معصومه، نوری، منطقه شکار ممنوع بزمان و ارزش های زیست محیطی بالقوه ی آن. فصلنامه علمی محیط زیست، شماره ۴۶.
۹. نوری، غلامرضا، اربابی، طیبه، نوری، سهیلا، تالاب هامون حیات سیستان، انتشارات سپهر تهران، ۱۳۸۷.

10. <http://www.balooch.com>
11. <http://www.ecotourism.org>.
12. www.spidez.blogfa.com
13. www.meer.org/chap 5. htm